

Pårørendesamarbejde

Autisme personaletræf 2025

Autismecenter Syddanmark

Anne Larsen & Berit Jørgensen

Den her time bruger vi på:

- Det gode samarbejde med pårørende
- Et systemisk borgersyn
- Vi har ansvaret for et godt samarbejde

- Har I et fælles pårørendesyn ved jer?
- Hvad kunne det indeholde?

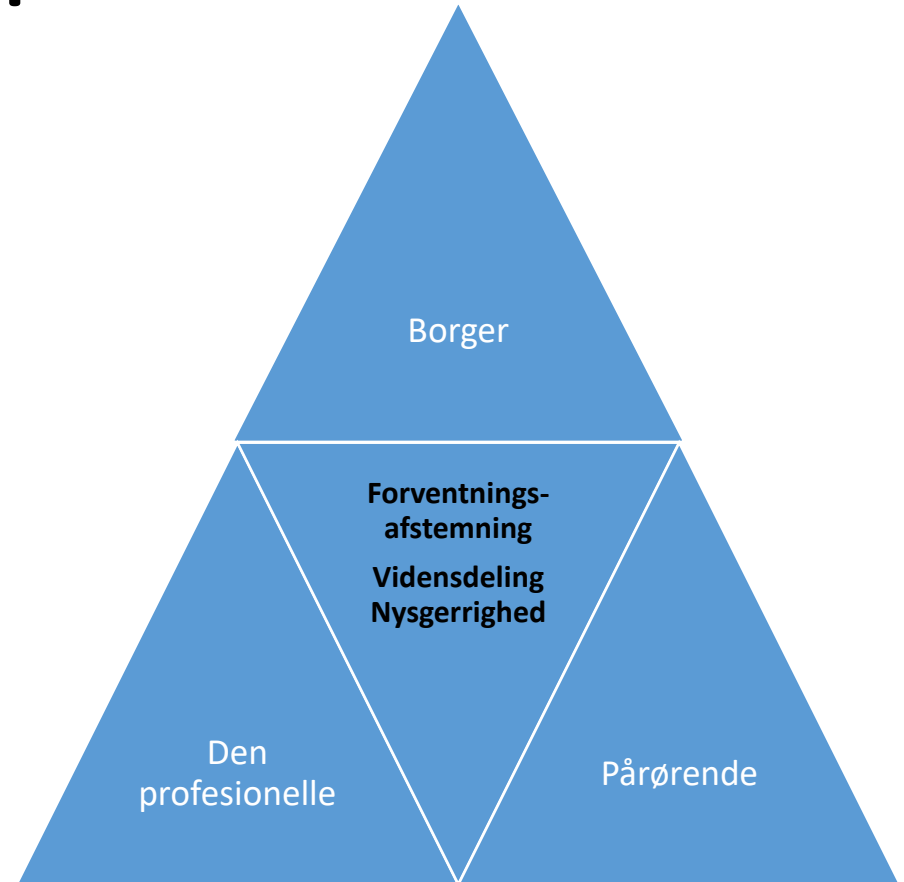

Pårørendesyn

Ved Autismecenter Syddanmark ser vi pårørende som betydningsfulde relationer i den enkelte borgers liv og som værdifulde samarbejdspartnere. Vi har fokus på medinddragelse og dialog med udgangspunkt i borgerens ressourcer, drømme og håb.

Vi inviterer ind til:

- Forventningsafstemning
- Vidensdeling
- Nysgerrighed

"Kan X ikke slå vingerne ind, så vi kan komme til"

Jeg kan ikke bruge dig fagligt

Du bliver for følelsesmæssigt engageret

De gider ikke forhold sig til vikarene

"Jeg ville ønske, at der en gang imellem blev spurgt indtil hvordan jeg har det"

Hvorfor kan de ikke bruge mig?

"De har et symbiotisk forhold – det er usundt"

De er ikke særlig kompetente

Hvem har sagt?

"De vil styre det hele"

"Nu har vi jo kun udsagnene fra X, hun fylder det hele"

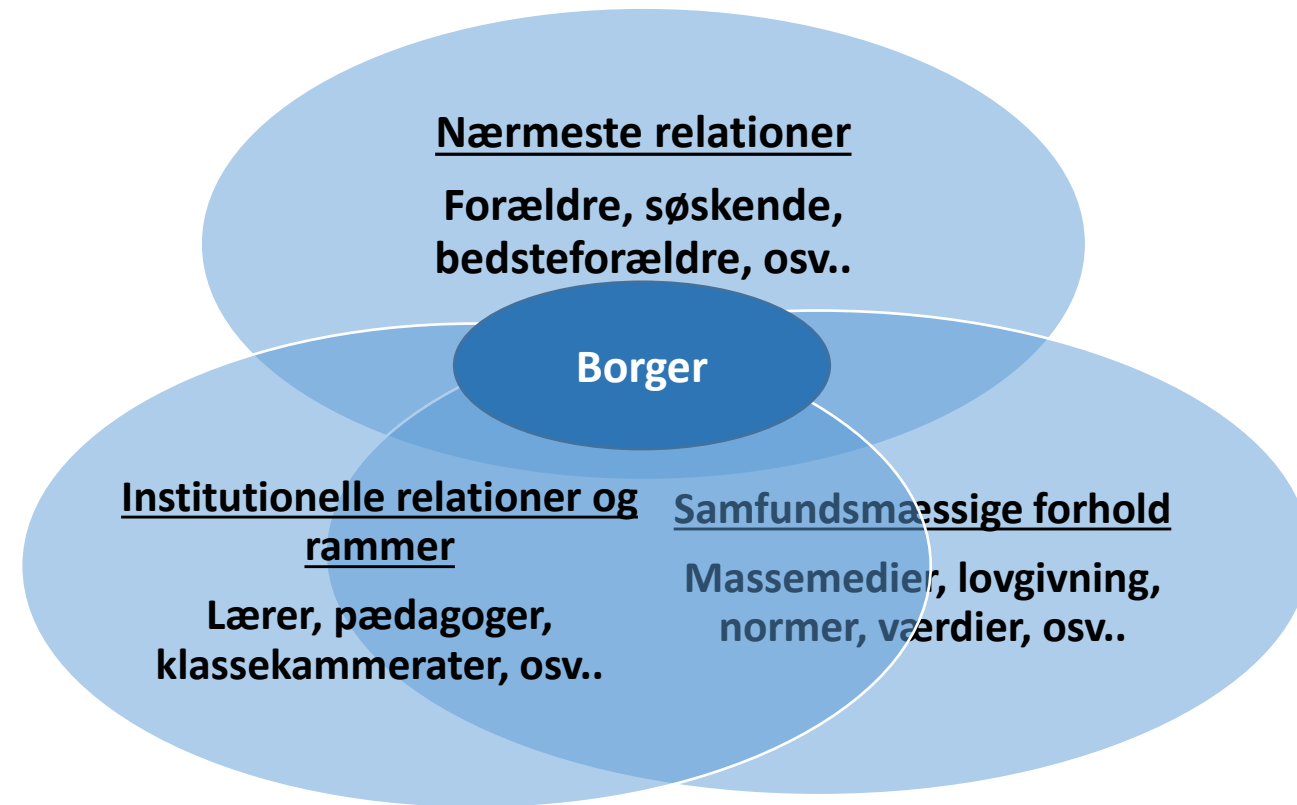
"Det er da utroligt med X, at hun ikke kan slippe ansvaret – hun er jo med inde over alt"

- De er eksperter
- Vi er på besøg
- Narrativer – sprog skaber virkelighed

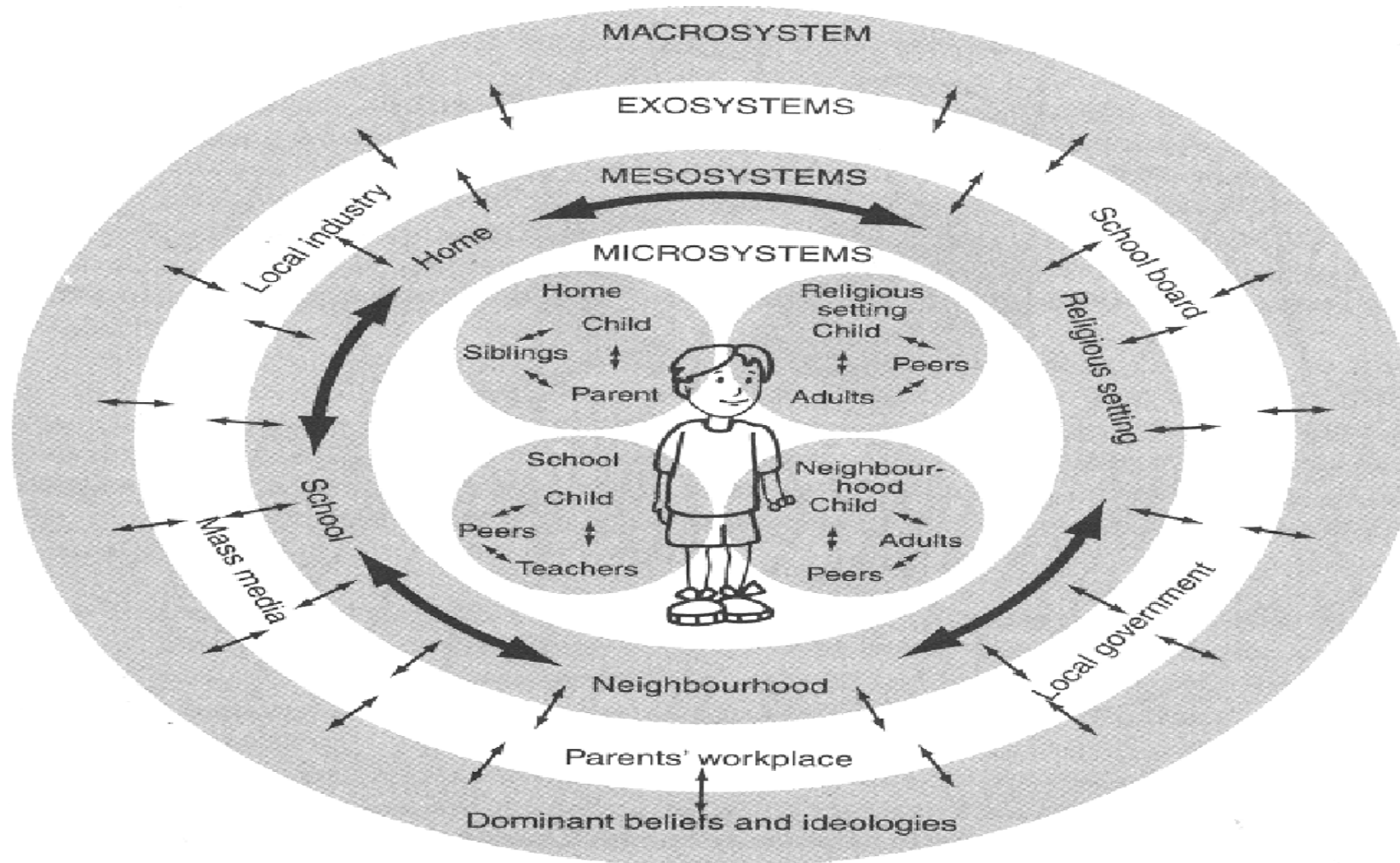

Et systemisk borgersyn

- I et systemisk borgersyn ses borgeren som en del af et større system, hvor borgerens handlinger og relationer påvirker og påvirkes af omgivelserne.
- Fokus ligger på:
 - hvordan borgeren indgår i og påvirker systemet
 - hvordan systemet indirekte og direkte påvirker (understøtter eller begrænser) borgerens muligheder

Bronfenbrenners økologiske system

Kommunikation

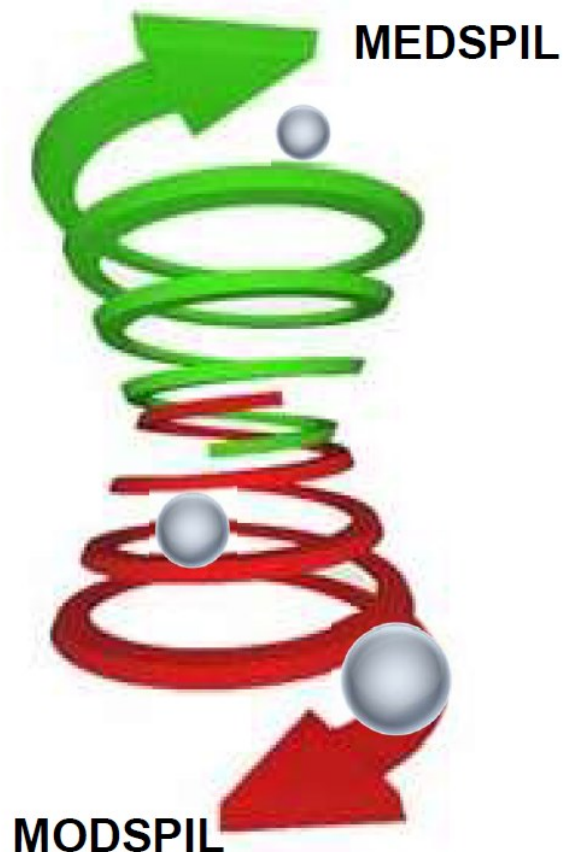

Filmklip

[Link: Validation](#)

Bevæger vi os oppe eller nede i spiralen?

Vi er tilgængelige for dialog med de pårørende
Vi informerer før man skal spørge
Vi opbygger og vedligeholder tillid
= **Åben handling**

Mangelfuld information & kommunikation,
misforståelser opstår, mistillid til hinanden, der holdes
øje med hinanden, fastlåst tale om hinanden.
= **Lukket handling**

Der er mange faktorer der påvirker den pårørende -

Belastningen hænger ikke altid direkte sammen med borgerens diagnose, men skal forstås systemisk –

Eksempelvis:

Pårørendes egne ressourcer –
egne
mestringsstrategier,
egen livsbagage

Adgang til støtte fra omgivelserne –
egen familiemæssig
situation &
netværk

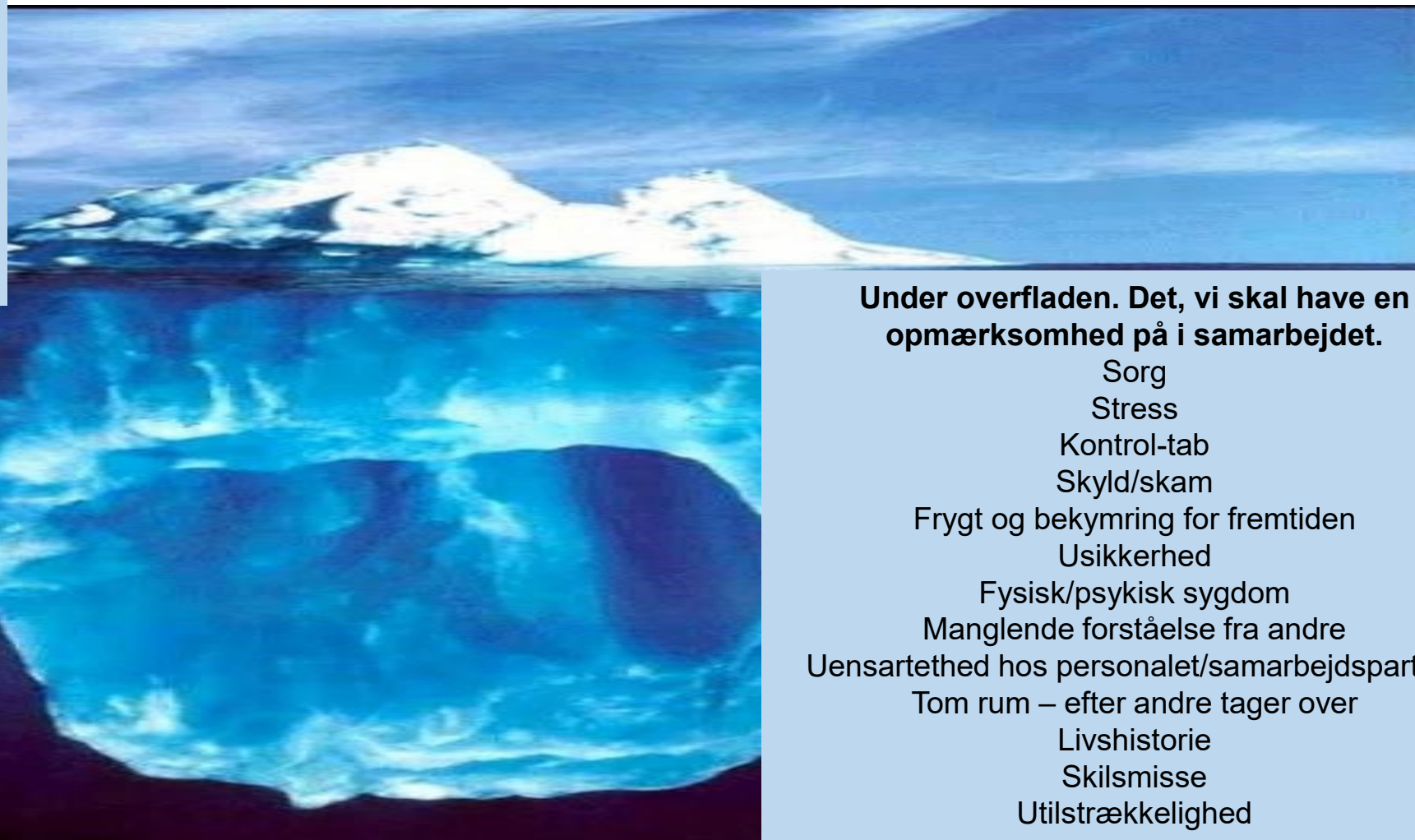
Eget helbred og evt. egne diagnoser –
måske er den
pårørende hårdere
ramt end borgeren

Isbjerget

Toppen af isbjerget: Den adfærd, vi ser. Det, vi skal håndtere.

Styring – kontrol
Afviser - ignorere
Kraftig følelsesmæssige reaktioner
som:
Vrede
Frustration
Gråd
Skæld ud

Under overfladen. Det, vi skal have en opmærksomhed på i samarbejdet.

Sorg
Stress
Kontrol-tab
Skyld/skam
Frygt og bekymring for fremtiden
Usikkerhed
Fysisk/psykisk sygdom
Manglende forståelse fra andre
Uensartethed hos personalet/samarbejdspartner
Tom rum – efter andre tager over
Livshistorie
Skilsmisse
Utilstrækkelighed

Når vi forstår de bagvedliggende årsager til deres adfærd (mentalisering) kan vi bedre agere positivt

Kend til dine trigger knapper

Eksempler på forskellige reaktioner:

- ... svarer tilbage
- ... forsvaret mig
- ... gemmer mig
- ... viger udenom
- ... opfylder det ønskede
-

Når du bliver ramt på dine triggere:

Ansvarlighed

Faglighed

Bliver afvist

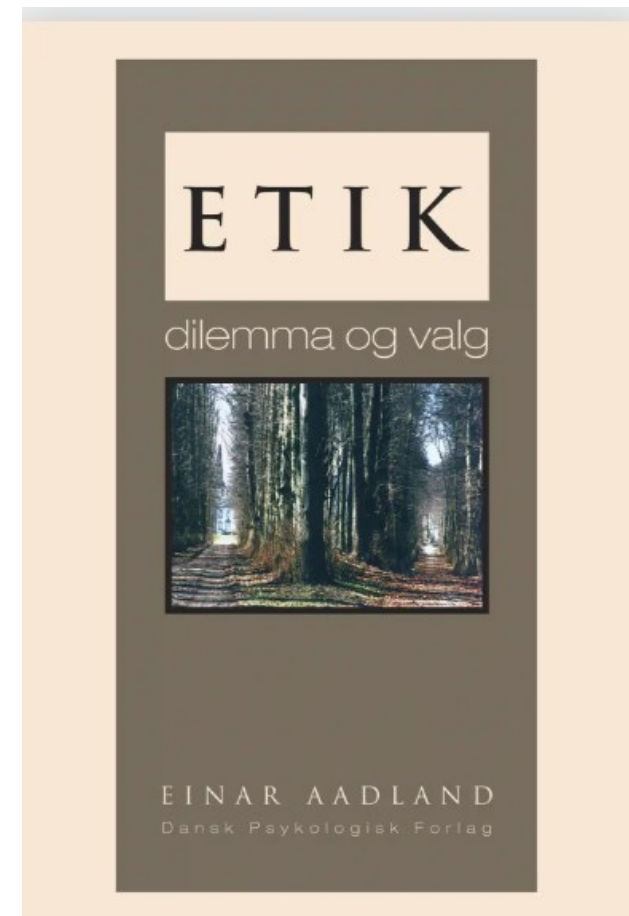
Andre triggere

Mistro

Kritik

Fejl

Etik og Jura i pårørendesamarbejdet

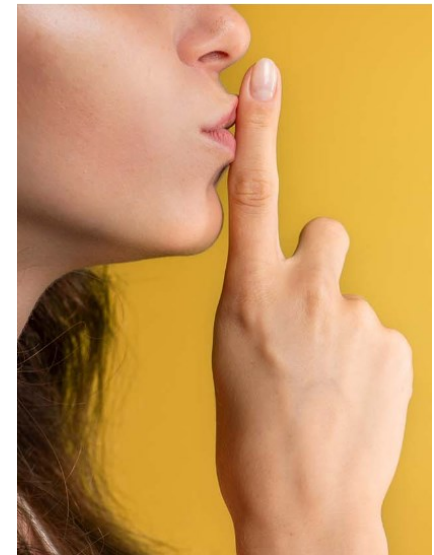
Hvorfor er kendskab til etik og Jura vigtigt?

” Indsigt i og kendskab til retningslinjerne hjælper den professionelle til at gøre arbejdet korrekt, samtidigt med at det sikrer den professionelle, hvis der opstår tvivlstilfælde og klager. Omvendt sikres mennesker med autisme en høj standard i det professionelle arbejde”.

(Citat: Charlotte Ryhl, Autismevenlige samtaler, s. 49, 2023)

Fortrolighed og tavshedspligt

- Tavshedspligt gælder ifølge **Forvaltningsloven § 27, Straffelovens § 152 og Sundhedsloven § 40**
- Oplysninger om borgerens helbred, diagnoser, adfærd og sociale forhold er **fortrolige** og må **ikke deles uden samtykke**.
- Der skal indhentes **informeret samtykke** fra borgeren, hvis vedkommende er myndig og har samtykkekompetence
- Hvis borgeren er under 18 år eller ikke samtykkekompetent, inddrages værge eller forældre

Etik i samarbejdet med pårørende

Du har et etisk ansvar i pårørende-samarbejdet

- Vis respekt for både borgerens og de pårørendes perspektiver
- Anerkend, at de pårørende ofte er dem der kender borgeren bedst og har stor viden – men borgerens autonomi og egne ønsker er central

Dilemmaer og gråzoner

- Balance ml. inddragelse og beskyttelse
- Overvej konsekvenser før du deler viden
- Vær bevidst om magtforholdet og evt. stigmatisering

